

Politik Bilim

“geçmişten bugünlere”

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) iyi bir iş başarmış; elektrik, elektronik ve bilgisayar mühendislerinin ilgi alanına giren sanayi kollarında yer almış **“bizim mühendislerimizle”** söyleşiler yapıp **“geçmişten bugünlere”** adıyla, kitap hâlinde (iki cilt) yayımlamış (Aralık 2006)... Düzenleyiciliğini EMO İstanbul Şubesi'nin üstlendiği söyleşiler, 16 Mayıs 2005 – 16 Ağustos 2005 tarihleri arasında, İstanbul'da yapılmış. Bu üç aylık sürede, birbirini izleyen 23 yuvarlak masa toplantısında, toplam 85 mühendis ve mühendis kökenli akademisyenle söyleşilmiş. TMMOB ve EMO'nun kuruluşlarının 50'nci yılı münâsebetiyle yapılan bu söyleşilere, altı mühendis ve akademisyen de mektupla katkıda bulunmuş.

EMO İstanbul Şubesi Başkanı Erol Celepsoy'un sunuşundan öğreniyoruz; bu etkinlik *“Ülkemizde, iletişimin [telekomünikasyon sektörünün] geçmişini bir öykü olarak derlesekm mi?”* fikrinden çıkmış. Ama, elektrik, elektronik ve bilgisayar mühendislikleri ve benzeri disiplinlerin uğraş alanına giren başka sektörler de, telekomünikasyonun doğası gereği, söyleşilerde bu sektörle birlikte ele alınmış. Kitap okunduğunda, böylece, telekomünikasyon sektörünün içinde yer aldığı elektronik sanayimizin fotoğrafı bir bütün olarak görülebiliyor. Sektörün duayeni Dr. Fikret Yücel'in, kitabın başında yer alan ve Türkiye'deki elektronik sanayinin öyküsünü anlattığı söyleşi de, aslında, ana hatlarıyla bu fotoğrafı ortaya koyuyor.

Bu fotoğraf bir bakıma, sâdece elektronik sanayimizin değil, bütün olarak, sanayimizin de bir fotoğrafıdır. Bunu Celepsoy sunuşunda çok iyi ortaya koymuş; diyor ki: *“Elinizdeki kitap, elektronik sanayiinde 1950'lerde başlayan imalât çalışmalarının 1980'li yıllarda tamamen ulusal sermaye, beyin gücü ve özveriyle TELETAŞ ve NETAŞ gibi eserlere ulaşmasının ve [daha sonra da] bu târihsiz çabaların yabancı sermayenin dayatmalarına kurban edilmesinin tarihidir. [Bu yönden,] ülkemizdeki sanayileşme/sanayileşmeme tarihinin de küçük bir el aynasıdır... Bugün kaçınılmaz bir seyir[miş] gibi gelse de başka bir tarih mümkündür. Türkiye sürdürülebilir bir sanayileşme için gerekli dinamiklere 1950'lerde bugünün dünyasından daha fazla sahip ve yakındı...”*

Söyleşilere katılanlar arasında kimler yok ki... Onları bir bir sayıp söylediklerinden kısa aktarmalar yapmak isterdim; ama bu, bu köşenin sınırlarını aşar. Rasgele birkaçının ismini vermekle yetineyim: Sücül Arıbaş, Hicri Göçeoğlu, Ersen Kınayyığıt, Prof. Dr. Duran Leblebici, Tanju Argun, Arnold Hornfeld, Muvaffak Gözaydın, Enver İbek, Prof. Dr. Sıddık Yarman, Doç. Dr. Erbil Payzın, Prof. Dr. Kemal İnan, Bülent Kaytaç, Selim Sarper, Prof. Dr. Ufuk Çağlayan, Doç. Dr. Fuat İnce, Prof. Dr. Bülent Sankur, Refik Üreyen, Bülent Gönç, Prof. Dr. Melih Pazarıcı, Nilgün Örencik, Ersin Kaya, Müjdat Altay, Doç. Dr. Cemil Arıkan...

Peki, bunca söyleşiyi kim çekip çevirmiş? Celepsoy'un seçtiği kelimelerle söylersek: *“Bu güzel projenin şantiye mühendisliğini Yurdakul Ceyhun”* yapmış. ODTÜ öğretim üyeliğinden istifa ettikten sonra, 1985 yılında TELETAŞ'a ARGE Müdürü olarak atanan ve 1994 yılına kadar bu kuruluşta çalışan Ceyhun'u, bilim, teknoloji, sanayi ve inovasyon politikaları ve uygulamalarıyla uğraşanlar, 1990'lı yılların ilk yarısında yazdıklarıyla da anımsarlar. Türkiye'nin, telekomünikasyon sektöründe altyapısıyla, üretimiyle, ARGE'siyle, inovasyonu ile yetkinleşmesine kendisini adanmış, bunun için çırpınan, **misyoner duruşlu bir Yurdakul Ceyhun** vardır, o yazıların ardında...

Evet, Celepsoy'un dediği gibi, sanayimiz ve bu bağlamda telekomunikasyon sektöremüz ağısından **“başka bir tarih mümkündür”**. Niçin başka bir tarih yazamadık ve kurabildiğimiz sanayii de haraç mezat satıp bu işten çekilen bir ölke haline geldik? Soruyu yanıtlanamıza yarayacak güçlü ipuçlarını **“geçmişten bugünlere”**de bulmak mümkün. Kim bilir, seçtiğimiz bazı siyâset adamları da belki bu kitapla ilgilenebilir...

CBT. 27 Temmuz 2007